

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 622/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti AFG s. r. o., Dlžiny 122/40, Turčianske Teplice, IČO 36 383 422, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Michal Krnáč, s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 793/21, Žilina, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Krnáč, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 39 Cb 42/2019-479 z 9. januára 2020 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VI/1 Pz 58/20/1000 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti AFG s. r. o. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti AFG s. r. o., Dlžiny 122/40, Turčianske

Teplíce, IČO 36 383 422 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 39 Cb 42/2019-479 z 9. januára 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“) a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. VI/1 Pz 58/20/1000 (ďalej len „napadnutý postup generálnej prokuratúry“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že uznesením okresného súdu č. k. 39 Cb 42/2019-170 zo 4. apríla 2019 (ďalej len „uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia“) bolo na návrh žalobkyne [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bolo sťažovateľke ako žalovanej zakázané previesť, prenajať alebo akokoľvek zaťažiť podnik, časť podniku alebo akýkoľvek hnutel'ný alebo nehnuteľný majetok navrhovateľa nad rámec bežného obchodného styku, a to najmä podpísať akúkoľvek scudzovaciu, nájomnú alebo inú zmluvu, predmetom ktorej je prevod, prenájom alebo zaťaženie podniku, časti podniku alebo akéhokoľvek hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku navrhovateľa nad rámec bežného obchodného styku, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, ďalej žalobkyni bola uložená povinnosť podať na súde žalobu proti spoločnosti [REDAKOVANÉ] (spoločník sťažovateľky), o určenie, že žalobkyňa je spoločníkom sťažovateľky (ďalej len „žaloba o určenie“), a to do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia, inak súd neodkladné opatrenie zruší.

3. Sťažovateľka podala proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia odvolanie, ktoré bolo Krajským súdom v Bratislave odmietnuté uznesením č. k. 4 Cob 107/2019-346 z 25. júla 2019 z dôvodu jeho podania neoprávnenou osobou.

4. Z dôvodu odmietnutia odvolania podaného sťažovateľkou uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia nadobudlo právoplatnosť už 6. mája 2019. Od tohto momentu začala žalobkyni plynúť 30-dňová lehota na podanie žaloby o určenie v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia.

5. Podľa tvrdenia sťažovateľky žalobkyňa žalobu o určenie nepodala ani k 31. júlu 2019, nespĺnila si svoju povinnosť v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia, čo malo byť dôvodom na zrušenie uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia.

6. Sťažovateľka podala 17. septembra 2019 na okresnom súde návrh na zrušenie uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia z dôvodu podľa § 336 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), v zmysle ktorého súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší, ak žaloba nebola v lehote podaná.

7. Napadnutým rozhodnutím okresného súdu bol návrh sťažovateľky na zrušenie uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia zamietnutý. Žalobkyňa podala žalobu o určenie 19. augusta 2019. Proti napadnutému uzneseniu nebol prípustný žiadny riadny opravný prostriedok. Sťažovateľka podala 17. marca 2020 podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) generálnej prokuratúre.

8. Prípisom č. k. VI/1 Pz 58/20/1000-5 z 13. mája 2020 generálna prokuratúra upovedomila sťažovateľku, že nezistila dôvody na podanie dovolania generálneho prokurátora.

9. Sťažovateľka podanou ústavnou sťažnosťou napáda jednak rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí jej návrhu na zrušenie uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia, ako aj postup generálnej prokuratúry, ktorá nepodala proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora.

10. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu sťažovateľka uvádza, že je arbitrárne, neodôvodnené a zjavne nesprávne. Prieči sa zákonnej dikcii § 336 ods. 3 CSP, a to s odôvodnením, ktoré neprímerane zvýhodňuje žalobkyňu na úkor sťažovateľky.

11. Sťažovateľka rovnako napáda aj postup generálnej prokuratúry pri vybavení jej podnetu na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom. Generálna prokuratúra podľa jej mienky nesprávne aplikovala a vykladala § 336 ods. 3 CSP, opomenula sa vysporiadať aj s tvrdeným porušením zásady „*vigilatibus iura scripta sunt*“ – „práva patria bdelym“ a v rozpore s platnou právnou úpravou vybavila podnet na podanie dovolania generálnym prokurátorom nevyhovením.

12. Na základe uvedených skutočností sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím okresného súdu a postupom generálnej prokuratúry, napadnuté rozhodnutie okresného súdu žiada zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka si zároveň uplatňuje nárok na náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

13. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

22. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ústavný súd ustálil, že jej podstatou je tvrdené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím okresného súdu a postupom generálnej prokuratúry. Sťažovateľka je toho názoru, že okresný súd arbitrárnym spôsobom priečiacim sa doslovnému zneniu § 336 ods. 3 CSP odmietol zrušiť uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia, hoci na to boli splnené podmienky. Tento nedostatok neidentifikovala ani generálna prokuratúra, ktorá z uvedených dôvodov mala podať mimoriadny opravný prostriedok a napraviť zjavnú nezákonnosť napadnutého rozhodnutia okresného súdu. Keďže tak neučinila, rovnako podľa sťažovateľky zasiahla do jej základných práv a slobôd, ktorých ochrany sa domáha.

III.1 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím okresného súdu

23. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde v prvom rade skúma, či tu nie sú prítomné dôvody na prípadné odmietnutie podanej ústavnej sťažnosti.

24. V tomto ohľade ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť v časti, ktorou napáda rozhodnutie okresného súdu, je podaná oneskorene. Sťažovateľka lehotu na podanie ústavnej sťažnosti počítala odo dňa doručenia prípisu generálnej prokuratúry, ktorým jej bolo oznámené, že tu nie sú dôvody na podanie dovolania generálnym prokurátorom, teda od 14. mája 2020. Ústavnú sťažnosť podala 9. júla 2020.

25. V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné. K takýmto mimoriadnym opravným prostriedkom patrí aj dovolanie generálneho prokurátora. Príslušné právne predpisy totiž neukladajú generálnemu prokurátorovi povinnosť (a podnecovateľovi nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť, či podá alebo nepodá dovolanie (táto voľná úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie mimoriadneho dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie dovolania generálnym prokurátorom preto nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. II. ÚS 42/01, I. ÚS 67/02, III. ÚS 11/04, IV. ÚS 564/2018).

26. Z uvedených dôvodov ústavný súd nemohol vychádzať pri posudzovaní toho, či ústavná sťažnosť bola podaná v rámci dvojmesačnej lehoty ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde, zo skutočnosti, že sťažovateľka podala podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora. Za daných okolností bol pre posúdenie tejto otázky relevantný deň nadobudnutia právoplatnosti napadnutého rozhodnutia okresného súdu.

27. Napadnuté rozhodnutie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 1. marca 2020. Z toho vyplýva, že ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ústavnému súdu doručená úplne zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 124 zákona o ústavnom súde.

28. Na základe uvedených skutočností ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia ňou označených práv napadnutým rozhodnutím okresného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

III.2 K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom generálnej prokuratúry

29. Sťažovateľka porušenie označených práv napadnutým postupom generálnej prokuratúry odvíja od skutočnosti, že podnetu na podanie dovolania generálnym prokurátorom nebolo vyhovené. Ďalej je toho názoru, že tu existovali zákonné dôvody na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku, preto jeho nepodaním došlo k porušeniu jej základného práva v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

30. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmavať spoločne.

31. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že na vyhovenie podnetu na podanie dovolania generálneho prokurátora nie je právny nárok, t. j. právnickej osobe alebo fyzickej

osobe, ktorá takýto podnet podala, nevzniká právo na jeho akceptovanie a generálny prokurátor nemá povinnosť takémuto podnetu vyhovieť.

32. Aj vo svojej rozhodovacej činnosti (vo vzťahu k inštitútu mimoriadneho dovolania podľa § 243e a nasl. Občianskeho súdneho poriadku) už ústavný súd vyslovil, že oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (I. ÚS 19/01, II. ÚS 176/03). Z toho dôvodu generálny prokurátor nemôže odložením podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, t. j. jeho neakceptovaním, spôsobiť porušenie základných práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 14/04).

33. Rovnako stabilnou súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, že súčasťou žiadneho zo základných práv (podľa ústavy alebo medzinárodnej zmluvy) nie je aj povinnosť orgánu štátu podať mimoriadny opravný prostriedok na základe návrhu podnecovateľa (m. m. II. ÚS 168/03).

34. V prípade podnetu na podanie mimoriadneho dovolania nemôže ísť o právo sťažovateľa, ktorého využitie by bolo možné zahrnúť pod čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

35. Uvedené právne závery vzťahujúce sa na inštitút mimoriadneho dovolania možno podľa názoru ústavného súdu aplikovať aj na existujúci inštitút dovolania generálneho prokurátora podľa § 458 a nasl. CSP. Aj pri tomto procesnom inštitúte možno konštatovať, že ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorého využitie patrí iba generálnemu prokurátorovi. Právna úprava neukladá generálnemu prokurátorovi povinnosť vyhovieť každému podnetu, to znamená že strane, ktorá ho podala podnet, nevzniká právny nárok na podanie dovolania generálnym prokurátorom. Voľná úvaha generálneho prokurátora o tom, či podá alebo nepodá mimoriadne dovolanie, je limitovaná existenciou zákonných dôvodov na jeho podanie.

36. Súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj základné právo na inú právnu ochranu, ktorého obsahom je aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom (podaním) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumiť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu (podaniu) vyhovelí (*mutatis mutandis* I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06).

37. Z hľadiska nároku sťažovateľky, aby sa dotknutý orgán relevantným spôsobom zaoberal jej podnetom a aby o spôsobe jeho vybavenia bola aj adekvátne vyrozumená, ústavný súd neidentifikoval žiadne porušenie základného práva na inú právnu ochranu. Sťažovateľka podala podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora 17. marca 2020. Prípisom z 13. mája 2020, doručeným sťažovateľke 14. mája 2020, jej bolo oznámené, že tu nie sú dôvody na podanie dovolania generálneho prokurátora. Záver generálnej prokuratúry bol riadne odôvodnený s akcentom na obsah práva na spravodlivý súdny proces.

38. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

39. Na základe uvedeného ústavný súd musel ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom generálnej prokuratúry

odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú, keďže neidentifikoval žiadne porušenie sťažovateľkou označených práv.

40. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu